

Bakgrunn for vedtak

Sandneselva kraftverk

Kvænangen kommune i Troms fylke

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Clemens Kraft AS
Referanse	200902154-30
Dato	09.03.2015
Notatnummer	KSK-notat 35/2015
Ansvarlig	Rune Flatby
Saksbehandler	Øystein Grundt

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

Clemens Kraft AS søker om tillatelse til å bygge Sandneselva kraftverk. Dette kraftverket vil utnytte et fall på 153 meter i Sandneselva, fra vanninntaket på 158 moh. til kraftstasjonen på 5 moh. Vannveien er planlagt på elvens østside med rørgate i øvre del og borehull i nedre del. Total lengde på vannveien er ca. 1050 meter. Det er ikke planlagt noe ny vei i tilknytning til kraftverksutbygningen. Det er planlagt etablering av kai ved utløpet av Sandneselva. Denne skal benyttes som adkomst til kraftstasjonen. Middelvannføringen er beregnet til ca. 1,2 m³/s. Kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på ca. 2,67 m³/s. Utbyggingen vil føre til en redusert vannføring på om lag 1600 meter av elvas strekning. Slipp av minstevannføring er planlagt til 170 l/s om sommeren (01.05 til 30.09) og 30 l/s resten av året. Kraftverket vil ha en installert effekt på 3,4 MW, noe som vil gi en årlig produksjon på ca. 8,9 GWh.

Kvænangen kommune har ingen merknader til søknaden. Fylkesmannen i Troms mener at det må tas hensyn til reinbeitedistriktet og at det bør slippes noe høyere minstevannføring enn omsøkt, men har ellers ingen merknader til tiltaket. Fylkeskommunen går imot tiltaket grunnet bortfall av et villmarkspreget INON-område de mener har stor verdi. Andre offentlige instanser har ingen særskilte merknader. Fávrrsorda reinbeitedistrikt mener tiltaket vil forstyrre rein, særlig på tidlig sommerbeite og at tiltaket kan berøre en drivingslei. De er av den grunn imot søknaden. FNF Troms frarår en utbygging grunnet negative virkninger for temaene landskap, friluftsliv, fisk, INON og samlet belastning samtidig som tiltaket etter deres syn har begrenset samfunnsmessig nytteverdi.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 8,9 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene (2012-14) har NVE klarert om lag 1,8 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi. De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

Tiltaket berører etter NVEs vurdering i liten grad områder eller interesser av stor betydning. Øvre del av elva går langs E6, men utmerker seg ikke som et viktig landskapselement. Det kan sporadisk forekomme noe anadrom fisk i nedre del, men elvas utforming og bunnsubstrat tilsier at den ikke har verdi, verken som gyte- eller oppvekstområde. Øvrig naturmangfold anses som trivielt. Gitt at det slippes noe minstevannføring for å opprettholde elva som et lokalt landskapselement og som også ivaretar vassdragstilknyttet livsmiljø, er NVE av den oppfatning at varige konsekvenser av inngrepet er små. Med god dialog, planlegging og utførelse i anleggs- og byggeperioden kan tiltaket etter vårt syn tilpasses både terrenget og reinbeitedistriktets interesser på en god måte. NVE har vektlagt at tiltaket som omsøkt vil gi ca. 8,9 GWh/år i fornybar energiproduksjon.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene ved tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser. Kravet i vannressursloven § 25 er dermed oppfylt. NVE gir i medhold av vannressursloven § 8 Clemens Kraft AS tillatelse til å bygge Sandneselva kraftverk på nærmere fastsatte vilkår.

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	3
Høring og distriktsbehandling	7
NVEs vurdering	15
NVEs konklusjon	21
Forholdet til annet lovverk	22
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven	23
Øvrige forhold	25
Kart	26

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Fjellkraft AS (overtatt av Clemens Kraft AS), datert 05.03.2014:

«Fjellkraft AS ønsker å utnytte en del av fallet i Sandneselva og søker herved om følgende tillatelser:

1. Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- å bygge Sandneselva kraftverk, Kvænangen kommune, Troms fylke

2. Etter energiloven om tillatelse til:

- bygging og drift av Sandneselva kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden.

Nødvendig opplysninger om tiltaket fremgår av vedlagte utredning.

Det opplyses at grunneier og utbygger har fallrettigheter og øvrige rettigheter til å gjennomføre prosjektet.»

Sandneselv kraftverk, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG			
		Konsesjonssøkt	Oppdaterte tall etter sluttbefaring*
Nedbørfelt	km ²	37,0	37,0
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	28,1	37,66
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	24,1	32,1
Middelvannføring	m ³ /s	0,89	1,194
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	0,04	0,06
95-persentil sommer (1/5-30/9)	m ³ /s	0,17	0,288
95-persentil vinter (1/10-30/4)	m ³ /s	0,03	0,043
Restvannføring	m ³ /s	0,01	0,01
KRAFTVERK			
Inntak	moh	158	158
Magasinvolument	m ³	1000	1000
Avløp	moh	5	5
Brutto fallhøyde	m	153	153
Lengde på berørt elvestrekning	km	1,6	1,6
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,35	0,35
Slukeevne, maks	m ³ /s	2,67	2,67
Slukeevne, min	m ³ /s	0,13	0,13
Planlagt minstevannføring, sommer	m ³ /s	0,17	0,17
Planlagt minstevannføring, vinter	m ³ /s	0,03	0,03
Tilløpsrør, diameter	mm	1100	1200
Tilløpsrør/tunnel, lengde	m	1140	500/550
Installert effekt, maks	MW	3,4	3,4
Bruktid	timer	1700	2728
MAGASIN			
Magasinvolument	m ³	-	-
HRV	moh	158/158	158/158
PRODUKSJON			
Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	0,6	2,54
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	5,1	6,33
Produksjon, årlig middel	GWh	5,7	8,87
ØKONOMI			
Utbyggingskostnad ekskl. anleggsbidrag	mill.kr	43	38
Utbyggingspris ekskl. anleggsbidrag	kr/kWh	7,5	4,28
Utbyggingskostnad inkl anleggsbidrag	mill.kr	-	43
Utbyggingspris inkl anleggsbidrag	kr/kWh	-	4,84
GENERATOR			
Ytelse	4,0	4,0	
Spenning	0,66 kV	0,66 kV	
TRANSFORMATOR			
Ytelse	4,0 MVA	4,0 MVA	
Omsetning	0,66/22 kV	0,66/22 kV	

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)		
Lengde	1,0 km	1,0 km
Nominell spenning	22 kV	22 kV
Luftlinje el. jordkabel	Luftlinje og jordkabel	Luftlinje og jordkabel

**Søker har gjort nye hydrologiske beregninger og oppdatert kostnadsgrunnlag*

Om søker

Clemens Kraft AS (CK) har kjøpt opp selskapet Fjellkraft AS, og det er nå CK som står som søker for utbygging av Sandneselva kraftverk. Det foreligger ifølge søker avtale med grunneierne om utnyttelse av elva til kraftverksutbygging.

Beskrivelse av området

Sandneselva løper ut fra Sandnesvatnet på kote 177. Vatnet har tilsig fra flere mindre elver, hovedsakelig fra sør, men også noe vest for vatnet. Elva renner ut i fjorden på østsiden av Kvænangsfjellet, ca. 5 km nordvest for Sørstraumen i Kvæningen kommune. Elva renner med nokså slakt fall ned mot planlagt inntak på kote 158. Noe ovenfor inntaket renner elva under E6, for så å følge denne et lite stykke nedover. Ca. 100 meter nedenfor planlagt inntak dreier elva vestover og vekk fra E6. Terrenget ned mot elva blir da gradvis brattere. Når så elva de siste stykket igjen dreier nordover mot utløpet i fjorden bærer området mere preg av en canyon.

Influensområdet til Sandneselva kraftverk har i det store og hele rolige landformer med bjørkeskog nært fjorden og hei lenger opp. Nedenfor inntaket har Sandneselva et variert elveløp med små fosser og stryk. Elva er stort sett skjult for innsyn fra veien på grunn av trær og den bratte skråningen mellom veien og elva.

Om lag 100 meter nedenfor der E6 går i bru over Sandneselva krysses elva av en 22 kV kraftlinje. Nedenfor planlagt inntak er det ingen bebyggelse med unntak av et nedlagt sprengstofflager. Ovenfor inntaket ligger det hytter både øst og vest for elva, men disse berøres ikke direkte av de fremlagte planene. Ved utløpet til sjøen er det ingen tekniske inngrep.

Teknisk plan

Inntak

Inntaket er planlagt som en betongdam med høyde 4 m og lengde på 10 m, og den vil ha damkrone på kote 158. Det er fjell ved damstedet. Inntaket vil bli utstyrt med inntaksrist og stengeanordning. Det er ikke planlagt noe reguleringsmagasin i forbindelse med utbyggingen.

Inntaksbassenget får en vanndekket overflate på ca. 700 m², hvorav 300 m² er nytt neddemt areal. Totalt vannvolum i inntaksbassenget blir ca. 1000 m³.

Vannvei

Hele vannveien vil bli ca. 1050 m lang og gå øst for elva. Den vil følge E6 det aller første stykket, ca. 100 m. På denne strekningen opplyser søker at det kan være aktuelt å legge røret i dagen på fundament men at detaljer omkring dette vil avklares i samråd med Statens Vegvesen.

De neste ca. 300 m etter at rørgaten dreier vekk fra E6 vil den gå i relativt flatt moreneterreng med god overdekning av løsmasser. Vannveien vil så det siste stykket fra ca. kote 145 bli ført i boret sjakt ned

til kraftstasjon. Denne tunnelen blir ca. 550 m lang. Fra stasjonen blir vannet ført ut i elva nær elvemunningen.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen er planlagt i dagen på østsiden av Sandneselva om lag 20 m ovenfor utløpet til fjorden, og med turbinsenter på ca. kote 5. I tilknytning til kraftstasjonen vil det bli etablert en kai som benyttes i anleggs- og driftsfase.

Veier

Kraftstasjonen er ikke planlagt med veiadkomst. Det er forutsett etablert en kai, ca. 3 x 8 m, på østsiden av utløpet av Sandneselva. Det må påregnes noe sprengning ved byggingen.

Vannveien etableres uten at det bygges permanent vei. Det forutsettes at rørtraseen benyttes som midlertidig adkomstvei der dette er mulig. I anleggsfasen vil rørtraseen få en bredde på ca. 20 meter. Etter at anleggsarbeidet er avsluttet vil bredden bli ca. 4 m, og traseen vil bli revegetert. For boringen forutsettes etablert en om lag 50 meter lang og 7 m bred anleggsvei fra eksisterende vei til det nedlagte sprengstofflageret og frem til boreriggen. Denne veien vil bli forsøkt revegetert i sin helhet.

Massetak og deponi

Omflyllingsmasser har blant annet krav til kornstørrelse mv. Det vil bli tilstrebet å sortere ut slike masser fra grøftemassene. Øvrige omflyllingsmasser tilføres fra nærliggende grustak. Eventuelle overskuddsmasser vil bli gjort tilgjengelige til samfunnsnyttige formål (f.eks. veibygging). Dersom det ikke er behov for slike masser, kan massene disponeres langs traseen der mindre terrengjusteringer er mulig uten at disse blir synlig etter revegetering.

Deponering av masser/sedimenter fra borehull er ikke omtalt, men etter NVEs vurdering er volumet såpass lite at det kan håndteres som del av detaljplangodkjenning ved en ev. konsesjon.

Nettilknytning

Det er planlagt å koble Sandneselva kraftverk til eksisterende 22 kV luftlinje som krysser E6 like ovenfor inntaket. Tilkoblingspunktet er planlagt ovenfor der Sandneselva svinger kraftig mot nord. Dette innebærer at det må etableres ca. 500 m lang luftlinje på vestsiden av Sandneselva opp til kote 175. Derfra legges linjen i kabel de siste 500 meterne opp til eksisterende 22 kV kraftlinje.

Arealbruk

Søker har oppgitt følgende arealbruk:

Sandneselva kraftverk (dekar)	
Inntaksdam:	0,2
Inntaksbasseng:	1,0
Trase for tilløpsrør (i anleggsperioden):	12,8
Anleggsvei (som ikke følger rørgate)	1,0
Massetipp	0,0
Kraftstasjonsområde:	0,5
Veg til kraftstasjon:	0,0
Sum areal:	15,5

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Tiltaksområdet er avmerket som LNF-område kategori C, dvs. det har sin egenverdi i det naturlige og ubebygde og som en ressurs for primærnæringen og friluftslivet. Ved en ev. utbygging må søker avklare forholdet til kommuneplanen direkte med Kvæningen kommune.

Samlet plan (SP)

Sandneselva er tidligere behandlet i SP med prosjektnavn 831 Sandnes. Prosjektet i SP er planlagt med inntak ved Sandnesvatn på kote 178,5, med en regulering av vannene Sandnesvatnet og Corrojavre med henholdsvis 2,5 m og 8 m og kraftstasjon med installert effekt på 4 MW ved fjorden. SP-prosjektet er beregnet å gi ca. 13,9 GWh år. Ved kartleggingen av prosjektet i SP fikk temaene kulturminnevern og reindrift høy verdi. I konsekvensutredningen fikk temaet kulturminnevern stor negativ konsekvens. Dette var primært knyttet til den planlagte reguleringen av Sandnesvatnet. Prosjektet ble med bakgrunn i dette plassert i kategori 2.

Herværende prosjekt har ikke reguleringer og inntaket er ca. 20 m lavere enn SP-prosjektet. NVE anser med det at konflikten som medførte kategori II - plassering i SP er bortfalt. Vi mener at en utbygging som omsøkt i liten grad ødelegger et eksisterende SP-prosjekt da det vil være mulig å gjennomføre reguleringene på et senere tidspunkt dersom dette anses som miljømessig akseptabelt. Reduksjonen i fallhøyde er såpass begrenset at søknaden slik den nå foreligger er å anse som en miljømessig bedre løsning uten særlig reduksjon i samfunnsnytte. NVE mener at vi kan gi konsesjon til et slikt prosjekt uten at det er i konflikt med vannressursloven § 22.

Inngrepsfrie områder (INON)

Tiltaket vil gi en reduksjon av INON sone 2 på 0,02 km² og villmarkspregede områder på 0,5 km². Villmarkspreget område som berøres ligger på øya Skorpa nord for tiltaksområdet. Skorpa er del av landskapsvernområdet Skorpa – Nøklan med plantelivsfredning.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 07.10.2014 sammen med representanter for søkeren, kommunen og Fylkesmannen. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

Søknaden ble sendt på høring og befart samtidig med søknaden om Kjækanelva kraftverk fra samme søker. Flere av høringspartene har omtalt begge søknadene i sine høringsuttalelser. Vi har her bare referert til det som gjelder Sandneselva kraftverk. Vi har heller ikke funnet grunn til å sende ut vedtakene samtidig, da det er ulike problemstillinger som ikke krever noen særskilt helhetlig vurdering.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Kvænangen kommune behandlet søknaden i møte i Teknisk utvalg 05.09.2014 og fattet følgende vedtak:

«Søknad om utbygging av kraftverk i Sandneselva anbefales»

Til grunn for vedtaket lå følgende vurdering fra administrasjonen:

«Til søknaden om kraftutbygging i Sandneselva har kommunen ikke fått noen negative innspill. Vi kan ikke se at utbyggingen vil ha noen negative konsekvenser og dette prosjektet anbefales fra kommunens side.»

Fylkesmannen i Troms uttalte følgende i brev av 04.09.2014:

«Fylkesmannens innstilling er at Sandneselva kraftverk, med avbøtende tiltak og god dialog med reinbeitedistriktet, vil kunne gjennomføres uten store konsekvenser for reindriften i området.

Vi anbefaler en høyere sommer minstevannføring pga. landskapet.»

Følgende vurdering hos Fylkesmannen lå til grunn for anbefalingen:

«Reindriftsvurdering Sandneselva

Søker har vurdert konsekvensene av tiltaket i driftsfasen og konkluderer med liten negativ konsekvens for reindrift. Fylkesmannen kan være enig i denne vurderingen, med bakgrunn i terrengplasseringen av dam, inntak og kraftstasjonen. Dessuten er hele vannveien planlagt nedgravd og vil dermed ikke vil fungere som stengsel for reinen. Fra reindriftsfaglig hold er det positivt at det ikke bygges permanent vei i området. Permanent vei vil øke tilgjengeligheten og medføre økt utfart/ferdsel i området.

Det er ønskelig med best mulig revegetering av rørtraseen. Områder berørt av anleggsarbeid skal behandles på en slik måte at revegetering kan skje så raskt som mulig. Vegetasjonsdekket skal skrelles av og tas vare på og legges ut i rørledningstraseen før tilsåing.

Småkraftverksutbygginger innebærer forstyrrelser i anleggsfasen. Det aktuelle området er definert som vår-, sommer- og høstbeiteområde for rein. Siden det berørte reinbeitedistrikt 35A Favrosorda kan bruke området gjennom hele barmarksperioden, vil anleggsarbeidene være forstyrrende for reindriftsnæringen. I tillegg har reinbeitedistriktet en trekklei som går på øvresiden av prosjektområdet. Flyttleier er jf. Reindriftslovens § 22 gitt et særskilt vern. Dette betyr at det er et arealdisponeringsforbud der tiltak kan eller vil sperre flyttlei.

Søker har i søknaden sagt at «Ved å holde en god dialog med reindriftsnæringen under planleggingen og anleggsarbeid vil den negative påvirkningen kunne reduseres noe». I følge søknaden har distriktet uttalt at området er spesielt attraktivt om våren, ettersom det er tidlig bart her, men at reinen om sommeren trekker mot fjellet, for så å komme tilbake til området på høsten pga mye sopp.

Fylkesmannen mener at hvis tiltakshaver har en tett og god dialog med berørte reinbeitedistrikt før og under anleggsperioden, som skissert, vil man kunne minimere de negative konsekvensene anleggsperioden vil ha for reindriften. I en slik dialog må man også ta

hensyn til bruken av flyttvei for rein som reinbeitedistriktet har i området. Det er vesentlig at nye tiltak ikke kommer i konflikt med reindriftens flyttleier jfr. Reindriftslovens § 22.

Fylkesmannen innstilling er at Sandneselva kraftverk, med avbøtende tiltak og god dialog med reinbeitedistriktet, vil kunne gjennomføres uten store konsekvenser for reindriften i området.

Miljøvurdering Sandneselva

Utbyggingen vil ha små konsekvenser for biologisk mangfold, INON-arealer og landskap. Unntaket er fugl. der flere rødlistearter bruker området, konsekvensene for disse kan bli liten til middels. Det er planlagt kabel i luftlinje. Pga kollisjonsfaren for fugl er det ønskelig med jordkabel. Endringer av INON-arealer er under 1 km². (Arealer som ligger mer enn 1 km fra tyngre tekniske inngrep).

Utløpet og noe av nedre del av Sandneselva kan ses fra Skorpa-Nøklan landskapsvernområde. Kraftstasjonen blir knapt synlig derfra ifølge søknaden. Det er søkt om minstevannføring om sommeren på 5-persentilen - 170 l/sek. Restnedbørfeltet ved kraftstasjonen er lite ca. 1 km². Selv om elva er lite synlig i landskapet, er det ønskelig med en større minstevannføring siden landskapsvernområdet er kun 3,5 - 5 km fra utløpet. Så vi ber NVE vurdere dette. Midtre del av elveløpet har et variert lokalt landskap med små fosser og små kløfter. Også pga dette er det ønskelig med en større minstevannføring.

Den nedre del av elva (200-600 m) kan ha anadrom fisk, men strekningen er storsteinet og har dårlig med gyteområder.

Det er ikke registrert prioriterte naturtyper eller trua vegetasjonstyper. Floraen er triviell.»

Troms fylkeskommune ga følgende høringsuttalelse 01.09.2014:

«Sandneselva

Kulturminner

Vi kjenner ikke til at det skal være kulturminner som tilhører vårt ansvarsfelt innenfor tiltakets influensområde.

For vurdering av samiske kulturminner viser vi til egen uttalelse fra Sametingets kulturminneforvaltning.

Landskap/ INON

Miljørapporten for Sandneselva kraftverk behandler ikke INON-temaet. I selve søknaden omtales INON-verdien som liten og konsekvensen av bortfallet som ubetydelig.

På øya Skorpa, som ligger i fjorden utenfor omsøkte tiltak, vil tapet av villmarkspregede områder være på rundt 30 %. Vi vurderer verdien på dette INON-området som svært verdifullt og konsekvensen av tapet som stort negativt. Behandlingen av INON-temaet vurderer vi som lite tilfredsstillende.

For å unngå at både øst- og Vestsida av elva berøres av utbyggingen ber vi om at kabel for tilknytning til nett legges i planlagte tunnel/ borehull, og at den deretter følger vannrørtrasse med tilknytning til eksisterende nett like ovenfor ny dam ved E6.

Friluftsliv

Troms fylkeskommune har i samarbeid med fylkets kommuner kartlagt og gjort ei verdivurdering av friluftsområder i Troms. Denne kartlegginga omtales hverken i konsesjonssøknaden eller vedlagte miljørapport til tross for vår anmodning om å bruke denne i utredningene (jf. vårt brev til Fjellkraft av 20.2.2014). Kartlegginga viser at omsøkte tiltak ligger innenfor området «Kvænangsfjellet og indre Kvænangen» og er definert som Svært viktig friluftsområde. Det konkrete området som ønskes utbygd vurderes allikevel å være av en slik karakter at det ikke vil få store negative følger for friluftslivet.

På bakgrunn av stort bortfall av et viktig villmarkspreget område vil vi ikke anbefale at det gis konsesjon for Sandneselva kraftverk.»

Sametinget opplyser i e-post av 19.07.2014 at de ikke har merknader til søknaden. De kjenner ikke til at det er registrert automatisk freda kulturminner i tiltaksområdet. De minner likevel om at dersom det under arbeid i marken komme frem gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, må arbeidet stanses og melding sendes kulturminnemyndighetene.

Direktoratet for Mineralforvaltning uttalte i brev av 09.09.2014 at de ikke kan se at tiltaket kommer i konflikt med registrerte mineralressurser.

Statens vegvesen kommenterer i brev av 03.09.2014 at deres involvering vil være knyttet til byggegrenser og avkjørsel fra fylkesveg. Oversendelse av kartgrunnlag med bygninger og avkjørsler må oversendes før tiltaket skal iverksettes.

Kystverket uttaler i brev av 28.10.2014 følgende:

«.....

I forbindelse med utbyggingen planlegges det etablering av kai ved utløpet av Sandneselva. Bygging av kaier krever tillatelse etter både plan- og bygningsloven og havne- og farvannsloven.

Utbygging av kraftverk som er gitt konsesjon er unntatt fra byggesaksbehandling etter plb. Om dette også gjelder kaier i tilknytning til kraftutbygging er opp til kommunen å avgjøre.

Det foreligger imidlertid ikke unntak for behandling etter havne- og farvannsloven. Etablering av Kaien må ha tillatelse hfl § 27. Tillatelse etter hfl kan ikke gis i strid med gjeldende kommuneplan eller reguleringsplan. Tiltaket må altså være i tråd med plan, eller så må det foreligge dispensasjon.

Kaien skal etableres i kommunens forvaltningsareal i kommunens sjøområde. Søknad om tillatelse etter havne- og farvannsloven til etablering av kai rettes kommunen som er rette myndighet for dette tiltaket.

Kystverket har ingen øvrige merknader.»

Reinbeitedistrikt 35 Fávrrsorda sendte inn følgende høringsuttalelse av 09.09.2014:

«.....

Reinbeitedistrikt Fávrrsorda har sommerbeite i Kvænangen og Nordreisa kommuner. Distriktet har 12 siidaandeler og et reintall på 8238 (pr 1.1.2011). Øvre reintall for distriktet er vedtatt til 6400 dyr. Dette innebærer at distriktet er i en reduksjonsfase og derfor er inngrep i form av kraftverk en ekstra belastning og lite ønskelig for distriktet.

Reinen kommer til området i midten av mai og bruker området fram til månedsskiftet september/oktober. Området der kraftverket planlegges er et viktig område da det blir tidlig bart. Særlig oksereinen bruker området tidlig om våren for beite og trekker også helt ned til fjæra for å få i seg tang og tare. Simlene kommer noe senere og bruker området hele sommeren. Området er allerede belastet med hyttefelt. Dette har ført til en ulempe og forstyrrelse av rein. Vi frykter at kraftverket vil bidra til å forsterke dette.

Kvænangsfjellet er et viktig luftingsområde for rein. På milde sommerdager trekker reinen opp i fjellet der det fortsatt ligger snø, for så å trekke ned igjen til Sandneselva når været blir kjøligere. Bygging av kraftverket kan føre til at disse trekkene forstyrres og at reinen vil skydele av området.

Vest for området har det tidligere vært et samlegjerde og sommerboplasser. Området er godt egnet som samlingsområde og det kan derfor være aktuelt å gjenoppføre gjerdeanlegget med tanke på tidlig slakteuttak. Det går en drivingslei like vest for prosjektområdet.

Med bakgrunn i at området er viktig beiteland er distriktet svært negativt innstilt til planene om etablering av et kraftverk i området. Distriktet er heller ikke enig i det som framkommer i miljørapporten om at området er lite viktig for reindriften, og at denne vurderingen bygger på et godt dokumentert datagrunnlag. Kraftverket derimot er planlagt å produsere bare 5,7 GWh i året. Vi mener at ulempene som det fører med seg ikke kan forsvares med en så beskjeden produksjon. Her er naturødeleggelsene og ulempene for reindriften store og vi kan derfor ikke se at en så liten årsproduksjon kan oppveie dette.»

Forum for Natur og Friluftsliv i Troms (FNF) skriver i brev av 08.09.2014:

«.....

Generelle merknader

FNF Troms ønsker først å påpeke det store presset på vannressursene i fylket. Per i dag ligger over 60 søknader i Troms inne hos NVE. Av tidligere vannkraftsaker i fylket er 86 gitt konsesjon, kun 17 er avslått. FNF Troms registrer det store antallet utbyggingssaker med bekymring da vi ser at viktige natur- og friluftsverdier ofte blir skadelidende. Dagens situasjon er i stor grad preget av en planløs småkraftutbygging hvor landskap, biologisk mangfold, naturkvaliteter, folkehelse og opplevelseskvaliteter forringes. Tempoet er også av en karakter som utfordrer reelle og gode medvirkningsprosesser, samt går ut over kunnskapsgrunnlaget. Vi ønsker likevel å trekke fram det positive i at NVE i større grad begynner å behandle flere småkraftsaker samlet, samt at verdiene til landskap og friluftsliv er trukket fram som hovedargumentasjon i avslag i fylket, for eksempel i Nordreisa i april i fjor. Vi håper at nettopp landskap, natur og friluftsliv tillegges ytterligere vekt i tiden framover.

SANDNESELVA

Landskap

Landskapet rundt og over Kvæangsfjellet er velkjent og av høy verdi. I de ytre delene stiger de karakteristiske Kvæangstidene og i de indre delene er formene mer avrundet. Søker mener at konsekvensene for landskap er liten til middels. Til tross for at elva ligger noe skjult har den stryk og småfusser, som er synlig fra flere perspektiver. Redusert vannføring vil ha negativ påvirkning, men særlig også rørgate, samt høyspentledning på ryggen vest for elva. Fra sjøsiden vil inngrepene betydelige. FNF Troms mener de negative konsekvensene for landskap er større enn hva søker framlegger.

Friluftsliv

Søker skriver at prosjektets influensområde har liten verdi for friluftsliv, samt at konsekvensene av eventuell utbygging blir ubetydelig til liten. FNF Troms ønsker å nyansere denne påstanden ved å vise til et omfattende verdikartleggingsprosjekt. Over en periode på to år har Troms fylkeskommune gjennomført et prosjekt med kartlegging og verdivurdering av friluftsområdene i fylket. Fylkeskommunen har koordinert arbeidet, mens det er regionale/lokale prosjektgrupper med bred medvirkning (kommunen, interesseorganisasjoner m.m.) som har gjennomført verdikartleggingen etter faglige metoder. Resultatet viser at influensområdet og Sandneselva ligger innenfor verdidiområde A, Kvæangsfjellet og indre Kvæangen, som er svært viktig for friluftsliv. Her er bruken både lokalt, regionalt og nasjonalt viktig.

FNF Troms er klar over at verdivurderingen tar for seg relativt store områder og at ikke alle områder innenfor er like mye brukt. Selve Sandneselva er ikke like mye i bruk som for eksempel Sandnesvatnet. Områdene og opplevelsene henger likevel sammen og FNF Troms synes det blir en klar undervurdering av konsekvensene for friluftslivet å beskrive dem som ubetydelige. Området rundt Sandnesvatnet er tilgjengelig og populært. Turer på høyde 151, øst for elva, gir god utsikt og opplevelse av elva. Videre går det sti fra Trollvatnet, forbi Kvilarsteinen, ned til Sandneset og videre utover langs fjorden. Fra Storsvingen, vest for Sandneselva, har også Nordreisa kommune «10 på topp tur» opp til Naiggacohkka, 771 m.o.h. Landskapsvernområdet Skorpan-Nøklan er verdivurdert som viktig friluftsområde (B), og friluftslivet på fjorden skal heller ikke undervurderes. Planlagte inngrep, særlig rørtase, vil være godt synlig og forringe naturopplevelsen i området.

INON

Ifølge Miljødirektoratet forsvinner det aller mest inngrepsfri natur i Nord-Norge, noe som gir oss et særlig ansvar for å ta godt vare på de gjenværende områdene. Ivaretagelse av INON er også en del av den nasjonale miljøpolitikken. Mye av Kvæangens fortrinn ligger nettopp i den storslåtte og urørte naturen.

Ifølge veilederen for småkraftverk er det viktig å ivareta inngrepsfrie områder fra fjord til fjell. Dette prosjektet har relativt lite tap av INON, selv om 0,5 km² må sies å være negativt. Den reelle opplevelsen av urørthet vil derimot bli langt større ved en eventuell utbygging, og landskapsinngrepet vil bli særlig synlig fra fjordsiden. Det er også viktig å se på tap av INON i relasjon med hvor mye som er gått tapt tidligere. I den relativt nye INON-rapporten fra

Miljødirektoratet kan vi lese at i 5-årsperioden 2008-2012 er Kvæningen det fylket i Troms med størst tap av villmarkspregede områder, 8,33 km². Dette bør tas i betraktning.

Fisk

I nedre del av Sandneselva går det sjørret opp til en foss som fungerer som et vandringshinder. Det går også opp noe laks. En utbygging og redusert vannføring vil føre til negative konsekvenser for fisken i nedre deler.

Samlet belastning

Slik det står skrevet i søknaden har Kvæningen allerede mye utbygd kraft i sin kommune, samt i nabokommunen Nordreisa. Det er betydelig utbygd storkraft i Kvæningen, og på østsiden av Kvæangsfjellet er allerede Valanelv kraftverk konsesjonsgitt. Den samlede belastningen må vurderes nøye etter § 10 i naturmangfoldloven om økosystemtilnærming og vurdering av samlet belastning ved inngrep i norsk natur.

Samfunnsmessige virkninger

FNF Troms bemerker seg den meget høye utbygningsprisen på 7,5 NOK/kWh. Spørsmålet er om det er samfunnsøkonomisk lønnsomt og forsvarlig å gå i gang med et prosjekt med et slikt utgangspunkt. De forventede inntekter til grunneiere og kommune ser ut til å være meget usikkert, og en unødvendig sjanse å ta hva gjelder at prosjektet gir relativt lite kraftutbytte og at inngrepene medfører en rekke negative konsekvenser. NVE bør vektlegge prosjektets høye utbygningspris. Søker skriver at tiltaket forventes å gi små positive konsekvenser for samfunnsmessige virkninger.

Etter hva FNF Troms kan se er dette basert på stor usikkerhet. Samtidig har tiltaket middels negative konsekvenser på mange allmenne interesser.

Konklusjon

En utbygging av Sandneselva vil føre til negative konsekvenser for friluftsliv, landskap og fisk. Etter FNF Troms forståelse av området er de negative konsekvensene ved en eventuell utbygging fra søkers side underdrevet. Utbyggingskostnadene til prosjektet er meget høye og FNF Troms tviler på at det vil være samfunnsmessig lønnsomt å gjennomføre prosjektet. Derimot vil de allmenne interesser forringes ved eventuelle inngrep.»

CK har kommentert høringsuttalelsene i brev av 03.10.2014. De tar i hovedsak høringsuttalelsene til etterretning, men til uttalelsen fra fylkeskommunen om friluftsliv uttaler CK følgende:

«Da konsesjonssøknaden for Sandneselva ble utarbeidet var ikke kartleggingen av friluftsområder i Kvæningen ferdig. Av ulike grunner er søknaden blitt liggende uten oppfølging. Tiltaket i Sandneselva ligger i friluftsområdet Kvæangsfjellet og Indre Kvæningen. Vi har nå fått oversendt beskrivelsen for bruk og verdivurdering av friluftsområdet. For Sandneselva er det ikke laget noen skriftlig beskrivelse for bruk og verdivurdering. Saksbehandler sier i dag (30. sept. 2014) at friluftsområdet er ikke like viktig som området ved Kjækanelva. Området nede i dalen er bratt og utilgjengelig, dette kan vurderes nærmere i forbindelse med sluttbefaringen.»

CK har kommentert forholdet til reindrift i tilknytning til uttalelsen fra reinbeitedistriktet slik:

«Med god planlegging, god dialog og samordning med reinbeitedistriktet mener tiltakshaver at utbyggingen i Sandneselva kan gjennomføres uten store konsekvenser for reindriften. For øvrig vises det til Fylkesmannens uttalelse om reindrift.»

Tilleggsopplysninger

Etter sluttbefaringen har CK justert plassering av kraftverket noe ved at det er trukket litt lenger frem mot elvemunningen for å redusere inngrep i forbindelse med etablering av vei fra kai og frem til stasjonen. Kraftverket vil nå bli anslagsvis 20 m fra sjøen. I tillegg er kostnadsoverslaget gjennomgått på nytt. Det samme er hydrologiske data, blant annet på grunn av at det har vært en vannføringsmåler utplassert i elva siden 2008. Denne gjennomgangen har gitt et prosjekt som har en høyere produksjon til en noe rimeligere kostnad. De oppdaterte tallene er presentert i hovedtabellen foran i dokumentet.

Endringene er så moderate at NVE ikke har funnet det nødvendig å sende disse på ny høring.

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 37 km² ved inntaket, og middelvannføringen er beregnet til 1,2 m³/s. Effektiv innsjøprosent er på 0,8 %, og nedbørfeltet har ikke bre. Avrenningen er stabil fra år til år med dominerende sommerflom. Laveste vannføring opptrer gjerne om vinteren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 288 og 43 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 60 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 2,67 m³/s og minste driftsvannføring 0,13 m³/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 170 l/s i perioden 01.05. til 30.09. og 30 l/s resten av året. Ifølge søknaden vil dette medføre at 68 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon.

Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

Med en maksimal slukeevne tilsvarende 225 % av middelvannføringen og foreslått minstevannføring på 170 l/s i perioden 01.05. til 30.09. og 30 l/s resten av året, vil dette gi en restvannføring på ca. 275 l/s rett nedstrøms inntaket som et gjennomsnitt over året. Det meste av dette vil komme i flomperioder. De store flomvannføringene blir i liten grad påvirket av utbyggingen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 51 dager i et middels vått år. I 78 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 20 l/s ved kraftstasjonen.

NVE mener at omsøkt slukeevne ivaretar noe av vassdragets naturlige vannføringsdynamikk ved at det er overløp et visst antall dager i året.

Produksjon og kostnader

NVE har ikke kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader, men vi gjør oppmerksom på at det vil være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten i prosjektet.

Naturmangfold

Naturtyper

Influensområdet er kartlagt gjennom egen biologisk mangold (BM)-undersøkelse som fulgte søknaden. Rapporten har ikke avdekket at det er særskilte verdifulle naturtyper eller vegetasjonstyper som blir påvirket. Området består hovedsakelig av bjørk og annen løvskog med ulike staudeutforminger.

Vi slutter oss til synspunktene fra Fylkesmannen om at det ikke er registrert prioriterte naturtyper eller truede naturtyper og at floraen er triviell. Søk i Naturbase har heller ikke avdekket områder av særskilt verdi for temaet. NVE har derfor tillagt forholdet liten vekt.

Arter

Moser, lav og karplanter

Ingen av høringspartene har påpekt at området har viktige artsforekomster. Ei heller er det gjort funn i BM-undersøkelsen som tilsier dette. Det ligger ikke inne registrerte funn i artskartet. Området er tilgjengelig for god inventering så sannsynligheten for å overse viktige forekomster er etter vårt syn begrenset.

Gitt at det slippes noe minstevannføring for å opprettholde vanntilknyttet livsmiljø langs elva, er NVE av den oppfatning at forholdet til slike arter kan ivaretas på en god måte.

Terrestrisk fauna

Fylkesmannen mener at planlagt nettilknytning med luftlinje ca. 500 m opp fra fjorden kan være negativt for forekomster av fugl. De siste 500 m videre opp til tilknytningspunktet er det planlagt jordkabel.

Fylkesmannen bygger trolig sin uttalelse på BM-rapporten der det fremgår at det tidligere er gjort observasjoner av rødlistede fuglearter, samt at det i søknaden fremgår at det tidligere har vært hekking av rovfugl.

NVE vil bemerke at BM-rapporten viser til at det foreligger en del eldre observasjoner (1981) av ulike fuglearter i forskjellig sårbarhetskategori. Disse er likevel så lite stedsspesifikke og såpass gamle at verdien anses som liten. Dessuten er ingen av artene tilknyttet Sandneselva som lokalitet spesielt.

Når det gjelder nyere observasjoner av rovfugl så mener NVE at en sesongs anleggsarbeid vil være akseptabelt ved en lokalitet der hekkefrekvensen ikke synes å være særskilt høy. Kraftlinja i seg selv vil være på 22 kV. Den vil ligge i tett bjørkeskog og kollisjonsfare med rovfugl vil derfor etter vårt syn være begrenset.

NVE har ikke vektlagt forholdet til fugl særskilt, men forventer at søker ved en eventuell konsesjon vil trekke jordkabel nedover lia mot kraftstasjonen så langt det er praktisk mulig innenfor kostnadmessig akseptable rammer.

Det er ellers vanlig forekommende viltarter i tillegg til at det foreligger sporobservasjoner av jerv, gaupe og oter. Ingen av artene forventes å bli spesielt berørt av tiltaket, og det er heller ingen av høringspartene som har påpekt dette spesielt. NVE har derfor ikke tillagt dette forholdet vekt.

Akvatisk fauna

I nedre del kan det sporadisk være noe oppgang av anadrom fisk. Strekningen er nokså kort, og utforming og substrat tilsier at elva har svært liten verdi for anadrom fisk. Slipp av noe minstevannføring vil ellers etter vårt syn bidra til å opprettholde livsbetingelser for bunndyrfauna.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Sandneselva kraftverk legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den 17.02.2015. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jmfør naturmangfoldloven § 8.

Som vist ovenfor vil tiltaket ikke ha betydning for viktige arter eller naturtyper. En eventuell utbygging av Sandneselva vil etter NVEs mening derfor ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5 gitt eventuelle avbøtende tiltak.

NVE har også sett påvirkningen fra Sandneselva kraftverk i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. I og med at elva har liten verdi for naturmangfoldet har det heller ikke vært behov for å vurdere om en utbygging vil ha virkninger som strekker seg utenfor influensområdet for det aktuelle tiltaket. Sandneselva er heller ikke omfattet av tidligere inngrep som innebærer at belastningen på vassdraget blir urimelig høy.

Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er dermed blitt vurdert, jmfør naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke skal tillegges vekt.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Landskap, friluftsliv og inngrepsfrie naturområder (INON-områder)

Landskap

Sandneselva er i hovedsak lite synlig fra omgivelsene, annet enn at den i øverste del renner langs E6 og kan skimtes gjennom trærne. Utenom dette har elva liten visuell verdi, sett både fra land og fra fjorden der den renner nede i en liten dal. Terrenget for øvrig skiller seg ikke ut med særskilte kvaliteter. Det er i hovedsak bjørkeskog på morenegrunn som blir berørt.

Kommunen har ikke merknader til temaet. Fylkesmannen mener tiltaket har begrenset virkning på landskapet, men ønsker en noe høyere minste vannføring grunnet kløfter, fosser og stryk i midtre parti samt nærhet til Skorpa-Nøklan landskapsvernområde. Fylkeskommunen ønsker at nett-tilknytning skal skje via planlagt tunnel og videre over det flate partiet der rørgaten skal gå. Dette for at ikke begge sider av elva skal bli berørt ved en eventuell utbygging. FNF mener tiltaket vil påvirke elvas verdi som landskapselement grunnet redusert vannføring, og at rørgate og nett-tilknytning vil være uheldige inngrep. De mener videre at tiltaket vil bli svært skjemmende sett fra sjøsiden.

NVE vurderer det slik at noen mindre fosser og stryk vil få redusert verdi grunnet mindre vannføring, men ingen av disse er etter vårt syn å betrakte som særskilt verdifulle landskapsobjekter.

I og med at vannveien skal legges i tunnel i nedre del, ned det bratteste partiet mot fjorden, vil terrenginngrepene etter vårt syn bli moderate. Etter endt byggeperiode vil kraftstasjon og kai etter vårt syn ikke fremstå som inngrep som skjemmer omgivelsene.

De mest synlige virkningene vil være det første partiet langs E6. Inntak og rørgatetrasé vil der være godt synlig, og sammen med redusert vannføring vil det kunne oppleves som negativt for noen. Ved å legge god vekt på at anlegget skal få en best landskapstilpasset utforming og med krav om minste vannføring som ivaretar noe av elveløpets visuelle funksjon, mener NVE at disse ulempene vil være akseptable.

Friluftsliv

I følge søknaden blir området som blir berørt lite brukt til friluftsliv. Det er områdene høyere opp mot Sandnesvatnet som har verdi for temaet.

Fylkeskommunen og FNF viser til at området er kartlagt og gitt en verdivurdering i en gjennomgang av friluftsområder i Troms og at omsøkte tiltak ligger innenfor området «*Kvænangsfjellet og indre Kvæningen*» og er definert som «*Svært viktig friluftsområde*».

NVE viser til at fylkeskommunen nyanserer verdien av området betraktelig ved å uttale at «*Det konkrete området som ønskes utbygd vurderes allikevel til å være av en slik karakter at det ikke vil få store negative følger for friluftslivet*». FNF på sin side mener at tiltaket vil være synlig også fra områder som har større verdi for utøvelse av friluftsliv og at verdien av området derfor er underkommunisert i søknaden.

På grunnlag av befarings med eget inntrykk av området slutter NVE seg til fylkeskommunens vurdering om at områdene som helhet har stor verdi, men at dette spesifikke tiltaket i liten grad vil rokke ved disse verdiene. Rørgaten vil i all hovedsak være lett å grave ned og skjule over tid, bortsett fra det første partiet langs E6, og dette er en strekning som likevel ikke kan sies å ha opplevelsesmessige kvaliteter. I og med at siste del av vannveien skal gå i fjell ned til kraftstasjonen vil heller ikke områdets karakter ut mot fjorden endres i særlig grad selv om kraftstasjon og kai vil gi inngrep i strandsonen.

NVE mener derfor at virkningene for temaet friluftsliv ikke kan tillegges vekt.

INON

En ev. utbygging vil redusere et villmarkspreget INON-område på øya Skorpa med 0,5 km².

Fylkeskommunen legger stor vekt på dette bortfallet og går av den grunn imot søknaden. FNF Troms viser også til at det er uheldig med bortfall av INON-områder.

NVE vil vise til at nærmeste strandlinje på øya Skorpa ligger ca. 3 km fra utoaset til Sandneselva. Det villmarkspregede INON-området ligger ytterligere litt lenger inn på øya.

Det eneste som vil bli synlig sett fra fjorden vil være et lite kaianlegg og muligens kraftstasjonen, men denne trekkes noe inn fra elvemunningen. Vannveien i nedre del blir som tidligere nevnt i fjell. Ryddebeltet på ca. 5 m bredde for kraftlinjetraseen opp fra sjøen vil ha en vinkling mot øya slik at den ikke vil bli synlig, mens selve linja til dels vil være skjult av tretopper og nærliggende terrengformasjoner.

Etter vårt syn er avstanden til Skorpa så stor og de moderate inngrepene følgelig så lite synlig at verdien av området etter vårt syn vil være uendret selv om del av INON-området endrer verdi fra villmarkspreget område til sone I.

Brukerinteresser

Området benyttes noe til jakt. Vi er ikke kjent med at det foregår fiske i elva. En ev. utbygging vil ikke være til hinder for dette i fremtiden. Det kan være noe forstyrrelser for vilt i anleggsfasen, men i en driftsfase vil forstyrrelsene opphøre. Temaet tillegges derfor ikke vekt.

Reindrift

Tiltaket vil berøre Fávrosorda reinbeitedistrikt. Distriktet uttaler at de planlagte inngrepene vil gi forstyrrelser for rein på beite og at området er viktig da det blir tidlig bart. Videre viser distriktet til at det går en drivingslei vest for prosjektområdet og at et tidligere samlingsområde med gjerdeanlegg kan være aktuelt å gjenoppføre for tidlig slakteuttak.

Fylkesmannen mener for sin del at tiltaket ikke vil berøre reinbeitedistriktet i særlig grad, gitt at det gjennomføres avbøtende tiltak som nedgravd rørgate, og at det holdes god kontakt med distriktet i anleggsfasen.

NVE vil vise til at den omtalte drivingsleia ligger godt syd og vest for inngrepsområdet og høyere i terrenget. Tiltaket vil etter vårt syn ikke gi forstyrrelser ved ev. driving av rein. Hele tiltaksområdet for øvrig ligger innenfor avmerket sommerbeiteområde på reindriftskart. Dette er ikke områder som har særverdi for reindriften. Etter vårt syn danner E6 og Sandneselva med elvedalen en naturlig ytre avgrensing og sperre mot tiltaksområdet. Området ned mot fjorden er for øvrig bratt og trolig i liten grad benyttet til beite.

NVE mener at med dialog med distriktet i gjennomføringsfasen så vil tiltaket slik det er planlagt i liten grad berøre reinbeitedistriktets interesser.

Kulturminner

Fylkeskommunen og Sametinget har begge vurdert forholdet til kulturminner innenfor sitt ansvarsområde. Ingen av disse etatene har merknader til temaet, men minner om den generelle aktsomhets- og meldeplikten.

NVE viser til at dette er forhold som blir ivaretatt gjennom standardvilkår om kulturminner. Vi har derfor ikke lagt vekt på dette temaet i vår endelige vurdering.

Vanntemperatur, isforhold og lokalklima

En utbygging vil i liten grad berøre disse temaene og NVE har derfor ikke vurdert dette nærmere.

Flom, ras og skred

Sandneselva er ikke flomutsatt og en utbygging vil ikke ha virkning for temaet.

Nedre del av elvedalen kan være utsatt for snøskred og steinsprang. NVE vil likevel vise at i det bratteste partiet så vil det normalt ikke legge seg store snømengder grunnet at terrenget er for bratt.

Når det gjelder steinskred så kan det ikke utelukkes at det kan falle ned enkeltstein mot stasjonsområdet, men samtidig var det ikke uransamling i dette området som tydet på at det går mye løs stein ned.

Med normal aktsomhet og sikring i en byggefase anses risikoen for skade som følge av ras og skred som liten.

Vannkvalitet, vannforsynings- og resipientinteresser

På utbyggingsstrekningen har Sandneselva ingen kjent funksjon for disse temaene og dette er derfor ikke vurdert nærmere.

Konsekvenser av kraftlinjer

Det er planlagt en kraftlinje på ca. 1 km fra kraftstasjon og opp til eksisterende 22 kV kraftlinje. Fra stasjonen vil de første ca. 500 m gå som luftlinje, mens videre opp til tilknytningspunktet vil det bli jordkabel. Jordkabelen vil bli forsøkt trukket så langt ned lia som praktisk mulig, men det vil være for bratt til å legge kabel helt ned til stasjonen. Det vil bli brukt en plastisolert og snodd kabel som gjør at alle tre fasene er i isolert inne i en felles kappe. I og med at det bare blir én linje vil det bli et begrenset ryddebelte, anslått til ca. 5 m. luftlinja vil for det meste være i høyde med tretoppene slik at synligheten vil bli begrenset.

Fylkesmannen påpeker at linja vil kunne ha visse konsekvenser for fugl i form av kollisjonsfare. Vi viser til våre merknader foran under temaet naturmangfold. NVE erkjenner at linja kan utgjøre en viss kollisjonsrisiko, mens områdets verdi for hekkende rovfugl er etter vår oppfatning begrenset. Vi har derfor ikke tillagt temaet vesentlig vekt.

For rein så vil en slik enkeltkabel på 22 kV i et område som har begrenset nytteverdi etter vårt syn ikke føre til vesentlige forstyrrelser.

Når det gjelder landskapsmessige virkninger viser vi til våre vurderinger under temaet «*landskap*».

Fylkeskommunen mener at det vil være en fordel å samle alle inngrep, herunder kraftlinja, på samme side av elva, NVE kan si seg enig i at det vil være det aller beste om det lar seg gjøre, men vi mener like fullt at virkningene av kraftlinjen i seg selv ikke er avgjørende for utfallet av saken. Ved en ev. konsesjon er dette et forhold som CK bør vurdere i en detaljplanfase.

Samfunnsmessige fordeler

En eventuell utbygging av Sandneselva kraftverk vil etter de siste beregningene til søker gi ca. 8,9 GWh i et gjennomsnittså, og en spesifikk utbyggingskostnad på ca. 4,84 kr/kWh. Denne produksjonsmengden regnes som normalt for et småkraftverk og det til en kostnad som ligger innenfor hva som regnes for akseptabelt. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneiere og generere skatteinntekter. Videre vil Sandneselva kraftverk styrke næringsgrunnlaget i området og dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning.

Oppsummering

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 8,9 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til

fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene (2012-14) har NVE klarert om lag 1,8 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

Tiltaket berører etter NVEs vurdering i liten grad områder eller interesser av stor betydning. Øvre del av elva går langs E6, men utmerker seg ikke som et viktig landskapselement. Det kan sporadisk forekomme noe anadrom fisk i nedre del, men elvas utforming og bunnsubstrat tilsier at den ikke har verdi, verken som gyte- eller oppvekstområde. Øvrig naturmangfold anses som trivielt. Gitt at det slippes noe minstevannføring for å opprettholde elva som et lokalt landskapselement og som også ivaretar vassdragstilknyttet livsmiljø, er NVE av den oppfatning at varige konsekvenser av inngrepet er små. Med god dialog, planlegging og utførelse i anleggs- og byggeperioden kan tiltaket etter vårt syn både tilpasses terrenget og reinbeitedistriktets interesser på en god måte. NVE har vektlagt at tiltaket som omsøkt vil gi ca. 8,9 GWh/år i fornybar energiproduksjon.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Clemens Kraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Sandneselva kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til annet lovverk

Forholdet til energiloven

Clemens Kraft AS har framlagt planer om installasjon av elektrisk høyspentanlegg som innebærer drøyt 1 km med luftlinje/jordkabel på 22 kV til eksisterende linjenett.

Virkningene av linjetilknytningen inngår i NVEs helhetsvurdering av planene, og er ikke avgjørende for konsesjonsvedtaket.

Nettselskapet Ymber er områdekonsesjonær. Vi finner det ikke nødvendig med en egen anleggskonsesjon etter energiloven for høyspenttilknytning til 22 kV nett. Nødvendige høyspentanlegg, inkludert transformering, kan bygges i medhold av nettselskapets områdekonsesjon.

Dersom Clemens Kraft AS ønsker egen anleggskonsesjon, må det sendes inn søknad om dette når eksakt størrelse på elektriske installasjoner er klart. NVE kan da meddele egen anleggskonsesjon for kraftverket.

NVE har ikke gjort en grundig vurdering av kapasiteten i nettet, og tiltakshaver er selv ansvarlig for at avtale om nettilknytning er på plass før byggestart. NVE vil ikke behandle detaljplaner før tiltakshaver har dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet og at kostnadsfordelingen er avklart. Slik dokumentasjon må foreligge samtidig med innsending av detaljplaner for godkjenning, jmfør konsesjonsvilkårenes post 4.

Forholdet til plan- og bygningsloven

Forskrift om byggesak (byggsaksforskriften) gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Forholdet til forurensningsloven

Det må søkes Fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen, herunder også ev. deponering i fjorden av sedimenter fra tunnelboringen. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.

Forholdet til EUs vanndirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder Miljødirektoratet/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttene av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra søkers oppdaterte hydrologiske verdier, datert og oversendt NVE 02.12.2014, og lagt til grunn for NVEs konsesjon og fastsettelse av minstevannføring:

Middelvannføring	m ³ /s	1,19
Alminnelig lavvannføring	l/s	60
5-persentil sommer	l/s	288
5-persentil vinter	l/s	43
Maksimal slukeevne	m ³ /s	2,67
Maksimal slukeevne i % av middelvannføring	%	224
Minste driftsvannføring	l/s	130

Søker har foreslått å slippe en minstevannføring på 170 l/s om sommeren og 30 l/s om vinteren. Dette er i samsvar med hva som var de først beregnede sesongmessige lavvannføringsverdiene (5-persentilverdier). Fylkesmannen påpeker at elva har en verdi med noen mindre fosser i midtre parti og at den kan være synlig fra øya Skorpa. Øvrige høringsparter har ikke kommentert størrelse på minstevannføringen spesielt.

NVE viser til drøftingen foran i dokumentet. Vi er ikke enig med Fylkesmannen i at størrelse på minstevannføring er av betydning for hvordan elva oppleves fra Skorpa. Til det er avstanden for stor. Derimot er vi enig i at elva kan ha en viss opplevelsesverdi lokalt, men at bruk av området er så lav at det ikke må tillegges vesentlig vekt. Nærhet til E6 i øvre del trekker behovet for minstevannføring noe opp. Det samme gjør elvas betydning for anadrom fisk, selv om oppgang er sporadisk. Slipp av noe minstevannføring vil etter vårt syn også ivareta bunndyrfauna og vanntilknyttet livsmiljø i tilstrekkelig grad.

Ut fra dette fastsetter NVE en minstevannføring på 200 l/s i tiden 01.05-30.09 og 40 l/s resten av året. I forhold til søknaden vil dette gi en redusert produksjon på 0,2 GWh/år, basert på oppgitt energiekvivalent fra søker. Samlet produksjon vil da bli på 8,7 GWh/år. Etter vårt syn er ikke denne reduksjonen avgjørende for økonomien i prosjektet.

Det skal etableres en måleanordning for registrering av minstevannføring. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen skal godkjennes gjennom detaljplanen. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares så lenge anlegget er i drift.

Dersom tilsiget er mindre enn minstevannføringskravet, skal hele tilsiget slippes forbi.

Ved alle steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om vannslippbestemmelser som er lett synlig for allmennheten. NVE skal godkjenne merking og skiltenes utforming og plassering.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Kraftverket skal kjøres jevnt. Inntaksbassenget skal ikke benyttes til å oppnå økt driftstid, og det skal kun være små

vannstandsvariasjoner knyttet til opp- og nedkjøring av kraftverket. Dette er primært av hensyn til naturens mangfold og mulig erosjonsfare.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Narvik og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

Før utarbeidelse av tekniske planer for dam og vannvei kan igangsettes, må søknad om konsekvensklasse for gitt alternativ være sendt NVE og vedtak fattet. Konsekvensklassen er bestemmende for sikkerhetskravene som stilles til planlegging, bygging og drift og må derfor være avklart før arbeidet med tekniske planer starter.

NVEs miljøtilsyn vil ikke ta planer for landskap og miljø til behandling før anlegget har fått vedtak om konsekvensklasse.

NVE vil ikke godkjenne planene før det er dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet i nettet og at kostnadsfordelingen er avklart, jamfør våre merknader under avsnittet "Forholdet til energiloven".

Nedenstående tabell angir rammene som ligger til grunn for konsesjonen. NVE presiserer at alle føringer og krav som er nevnt i dokumentet gjelder.

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Valg av alternativ	Som vist i kart av 02.12.2014. Se også vedlegg
Inntak	kote 158
Vannvei	Se kart. På første strekk fra inntak og langs E6 kan rørgate legges i dagen hvis dette gir den beste landskapsmessige løsningen. Dette avklares i detaljplan. Videre fra rørgate forlater E6 skal den være nedgravd hele veien frem til borehull. Se kartvedlegg.
Kraftstasjon	Ca. kote 5. Eksakt plassering avklares i detaljplan.
Største slukeevne	2,67 m ³ /s
Minste driftsvannføring	0,13 m ³ /s
Installert effekt	3,4
Antall turbiner/turbintype	1 peltonturbin
Vei	Kun midlertidige veier frem til borehull på ca. kote 145 og for etablering av rørgate. Varig vei fra kai til kraftstasjon.
Tunnelmasser	Plassering av tunnelmasser avklares som del av detaljplan. Nødvendige tillatelser etter forurensningsloven og ev. deponering i fjorden innhentes fra ansvarlig myndighet.
Avbøtende tiltak	Clemens Kraft AS skal ha kontakt med reinbeitedistriktet i forkant av anleggsarbeid for å tilpasse anleggsperiode slik at

	forstyrrelser kan begrenses.
--	------------------------------

Dersom det ikke er oppgitt spesielle føringer i tabellen ovenfor kan mindre endringer godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen. Anlegg som ikke er bygget i samsvar med konsesjon og/eller planer godkjent av NVE, herunder også planlagt installert effekt og slukeevne, vil ikke være berettiget til å motta el-sertifikater. Dersom det er endringer skal dette gå tydelig frem ved oversendelse av detaljplanene.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

NVE minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jamfør kulturminneloven § 8 (jamfør vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Øvrige forhold

CK må kontakte Statens vegvesen for innhenting av nødvendige tillatelser til arbeid som berører E6.

For etablering av kai må CK innhente egen tillatelse fra kommunen etter havne- og farvannsloven for etablering av denne. Vi viser ellers til Kystverkets uttalelse om dette.

Kart

